

I. Źródła

1. Źródła archiwalne

Archives du Ministère des Affaires Etrangères. France – Correspondance politique, Russie, t. 68–141.

Archiwum Państwowe w Poznaniu [Majątek Jarocin], sygn. 3960.

Archiwum Prowincji Małopolskiej Towarzystwa Jezusowego rękopis nr 1023-I-III.

Biblioteka Narodowa w Paryżu – Ge DD 2987 B (2962-20).

Biblioteka Narodowa w Warszawie rękopis sygn. BOZ 147.

Biblioteka Polska w Paryżu rękopis nr 1109; nr 354.

Bibliothèque de Rouen – M. S. 1161.

Musée d'Art et d'Histoire de Metz – inv. 83-9-4.

Musée des Beaux-arts de Rouen – inv. 818.I.2.

Muzeum Narodowe w Poznaniu nr inw. Rm 4540.

Muzeum Narodowe w Warszawie Gr.Pol.: 12208/1, 12208/4, 13008,1324.

2. Źródła opublikowane

Adam Mickiewicz w oczach Francuzów, Warszawa 1999.

Alekseev M.P., Sibir v izvestiach zapano-evropeiskich putesestvennikov i pisateli, t. I: XIII–XVII w., Irkuck 1932.

Antidote, pełny tekst w: Hélène Carrère d'Encausse, L'Impératrice et l'Abbé. Un duel littéraire inédit entre Catherine II et l'Abbé Chappe d'Auteroche, Paris 2003; pierwsze wydanie znajduje się w Bibliotece Uniwersyteckiej UW – sygn. 28. 204. 6767 (2 tomy).

Balzac H., Lettres à Madame Hanska, Paris 1990 (2 tomy).

Baudelaire Ch., Rozmaitości estetyczne, Gdańsk 2000.

Benyowsky M.-A., Voyages et mémoires, Paris 1791.

Bernard F., Recueil de voyages au Nord, Amsterdam 1731–1738 (10 tomów).

Boucher de la Richarderie G., Bibliothèque universelle des voyages, Paris 1808 (5 tomów).

Broglie (duc de), Le secret du roi. Correspondance secrète de Louis XV avec ses agents diplomatiques 1752–1774, Paris 1879 (2 tomy).

Cahen G., Les cartes de la Sibérie au XVIIIe siècle, w: Nouvelles archives des missions scientifiques et littéraires. Choix de rapports et instructions, Paris 1911.

Chappe d'Auteroche J., Voyage en Sibérie, contenant la description du Kamtchatka, przez pana Kraszennikowa, Profesora Akademii Nauk Sankt Petersburga, tłumaczenie z rosyjskiego, Paris 1768 [I wydanie, dostępne w Bibliotece Kórnickiej PAN – sygn. 4484].

Chappe d'Auteroche J., Voyage en Sibérie, wydanie krytyczne M. Mervaud, Oxford 2004 (2 tomy).

Choiseul-Gouffier Z., Mémoires historiques sur l'empereur Alexandre et la cour de Russie, Paris–Bruxelles 1829.

Clausewitz C., O wojnie, Warszawa 1958 (2 tomy).

Corberon M.-D., Un diplomate français à la cour de Catherine II, 1775–1780. Journal intime, Paris 1901 (2 tomy).

Correspondance de Falconet avec Catherine II, 1767–1778, Paris 1921.

Correspondance diplomatique des ambassadeurs et ministres de Russie en France et de France en Russie avec leurs gouvernements de 1814 à 1830, Saint-Pétérsbourg 1902.

Custine A., La Russie en 1839 par Marquis de Custine, Bruxelles 1844 (4 tomy).

Custine A., Lettres à Vernhagen d'Ense, Bruxelles 1870.

Custine A., Rosja w roku 1839, Warszawa 1995 (2 tomy).

Custine A., Rossija v 1839 godu, Moskwa 1996 (2 tomy).

Dessin et Sciences XVIIe–XVIIIe siècles, Paris 1984.

Deux astronomes genevois dans la Russie de Catherine II. Journaux de voyage en Laponie russe de Jean-Louis Pictet et Jacques-André Mallet pour observer Le passage de Vénus devant Le disque solaire 1768–1769, Ferney 2005.

Diderot. Autographes, copies, éditions, Paris 1986.

Diderot D., Mémoires pour Catherine II, Paris 1966.

Encyclopédie ou dictionnaire raisonné des sciences, des arts et des métiers, Paris 1751–1780 (35 tomów).

Falconet E., Oeuvres diverses concernant les arts, Paris 1887.

Gmelin J.G., Voyage en Sibérie, Paris 1767.

Grève C., Le voyage en Russie. Anthologie des voyageurs français aux XVIIIe et XIX siècles, Paris 1990.

Guizot F., Histoire de la civilisation en Europe depuis la chute de l'Empire Romain jusqu'à la Révolution française, Paris 1871.

Gurowski A., La cause polonaise, dans son véritable point de vue, Paris 1831.

Gurowski A., La civilisation et la Russie, Saint-Pétersbourg 1840.

Gurowski A., La vérité sur la Russie et sur la révolte des provinces polonaises, Paris 1834.

Helbig G., Potemkin den Taurier. Anekdoten zur Geschichte seines Lebens und seiner Zeit, Hamburg 1797–1800.

Herder J.G., Ideen zur Philosophie der Geschichte der Menschheit, Berlin–Weimar 1965 (2 tomy).

Herder J.G., Myśli o filozofii dziejów, Warszawa 1962.

Herder J.G., Wybór pism, Wrocław 1987.

Instruction de Sa majesté impériale Catherine II pour la comission chargée de dresser le projet d'un nouveau code de loix, St.-Pétersbourg 1893.

Jean-Baptiste Le Prince, Metz 1988.

Jubé J., La religion, les moeurs et les usages des Moscovites, Oxford 1992.

Kamieński H., Rosja i Europa. Wstęp do badań nad Rosją i Moskalami, Warszawa 1999.

Karamzin N.M., Histoire de l'Empire de Russie, Paris 1826.

Kiryłow I.K., Atlas Imperii Russici, St.-Petersburg 1734.

Kotzebue A., L'Année la plus remarquable de ma vie; suivie d'une Réfutation des Mémoires secrets sur la Russie, Paris 1802.

Kroniki staroruskie, Warszawa 1987.

La cour de Russie il y a 100 ans 1725–1783, Berlin 1859.

La France et la Russie au Siècle des Lumières. Relations culturelles et artistiques de la France et de la Russie au XVIIIe siècle, Paris 1986.

Le portrait russe à l'aquarelle et au crayon de la première moitié du XIXème siècles dans les musées de la Russie, Moscou 1983.

Le Prince J.-B., Le voyage en Russie, Rouen 2004.

Les carnets de voyage de Madame de Staël. Contribution à ses oeuvres, Genève 1971.

Les Français en Russie au siècle des Lumières, Ferney–Voltaire 2011.

Lesseps J.-B., Journal historique du voyage, Paris 1790.

Lettres de Catherine II au baron Grimm, 1774–1796, „Sbornik Russkogo Imperatorskogo Istoricheskogo Obszczestwa”, S. Pietierburg 1870–1878 (23 tomy).

Lettres d'un Scyte franc et loyal, à Monsieur Rousseau, de Bouillon, auteurs du «Journal encyclopédique», Amsterdam 1771.

Levesque P.-Ch., Histoire de Russie, Paris An VIII [1789].

Ligne Ch.J., Mémoires et mélanges historiques et littéraires, Paris 1827 (5 tomów).

Masson C.-F.-Ph., Lettres d'un Français à un Allemand servant de réponse à Mr. de Kotzebue, et de supplément aux Mémoires secrets sur la Russie. Suivies d'un précis historique de la déportation de l'exil de l'auteur, Coblenz An XI [1802].

Masson C.-F.-Ph., Mémoires secrets sur la Russie, Paris 1800.

Maistre J., Oeuvres suivies d'un Dictionnaire Joseph de Maistre, Paris 2007.

Maistre J. de, Wieczory petersburskie, Warszawa 2011.

Mémoires de Frédéric II, roi de Prusse, Paris 1866.

Michelet J., Légendes démocratiques du Nord, Paris 1899.

Mickiewicz. Puszkina. Dwa spojrzenia, Warszawa 1998.

Mochacki M., Powstanie narodu polskiego w roku 1830 i 1831, Warszawa 1984.

Montesquieu Ch., L'Esprit des Lois, Paris 1976.

Nouvelles archives des missions scientifiques et littéraires. Choix de rapports et instructions, Paris 1911.

Paillard Ch., Ingérence censoriale et imbroglio éditorial. La censure de la correspondance de Voltaire dans les éditions in-8 de Kehl, „Revue Voltaire” 2007, nr 7, PUPS.

Pallas P., Voyages du professeur Pallas dans plusieurs provinces de l'empire de Russie, Paris 1800.

Portret Moskwy czyli odpowiedź na pytania: co jest Moskwa? I w jakim dziś znajduje się stanie? Jakie krzywdy Moskwa poczyniła Polscze? I dla czego Polska z Moskwą poszła do rozvodu?, Warszawa 1790.

Potocki J., Au Caucase et en Chine (1797–1806), Paris 1991.

Potocki J., Histoire primitive des peuples de la Russie, St. Petersbourg 1802.

Possevino A., Moscovia, Warszawa 1988.

Preuss J.D.E., Oeuvres de Frédéric le Grand, Berlin 1846–1857 (31 tomów).

Prévost d'Exiles A.F., Histoire générale des voyages, Paris 1746–1761 (15 tomów).

Rostopchin F.V., La vérité sur l'incendie de Moscou, Paris 1823.

Rulhière C.C., Anecdotes sur la révolution de Russie en année 1762, w: Oeuvres posthumes, t. IV, Paris 1819.

Rulhière C.C., Histoire de l'anarchie de Pologne, w: Oeuvres postumes, t. I, Paris 1819.

Russen und Deutsche. 1000 Jahre Kunst, Geschichte und Kultur, Berlin 2012.

Ségur L.Ph., Mémoires ou Souvenirs et anecdotes, Paris 1824 (3 tomy).

Staël G., Dix années d'exil, wydanie krytyczne S. Balayé i M.V. Bonifacio, Paris 1996.

Staël G., Dziesięć lat wygnania, Warszawa 1973.

The lubok 17th–18th century russian broadsides, Moscow 1968.

Tocqueville A., O demokracji w Ameryce, Kraków 1996 (2 tomy).

Voltaire, Correspondence and related documents, Oxford 1968–1977 (51 tomów).

Voltaire, Oeuvres historiques, Paris 1957.

3. Dzienniki, pamiętniki, wspomnienia, literatura piękna

Ancelot F., Six mois en Russie, Paris 1826.

Balzac H., Lettre sur Kiew, Paris 1927.

Balzac H., Podróż do Polski, Warszawa 1931.

Corréard A., Savigny J.-B., Le naufrage de la Méduse, Paris 2005.

Custine A., L'Espagne sous Ferdinand VII, Paris 1991.

Custine A., Mémoires et voyages, Paris 1992.

Czartoryski A.J., Pamiętniki i memoriały polityczne 1776–1809, Warszawa 1986.

Czartoryski A.J., Rozważania o dyplomacji, Kraków 2011.

Fredro A., Trzy po trzy, Warszawa 1957.

Gide A., Powrót z ZSRR, Warszawa 1937.

Las Cases, Mémorial de Sainte Hélène, Bruxelles 1824 (8 tomów).

Lauzun (duc de), Pamiętniki, Warszawa 1976.

Les Russes découvrent la France au XVIIIe et au XIXe siècles, Paris 1990.

Luminet J.-P., Le rendez-vous de Vénus, Paris 1999.

Miłosz C., Rodzinna Europa, Paryż 1980.

Pamiętniki cesarzowej Katarzyny II przez nią samą spisane, Warszawa 1990.

Pamiętnik księżny Daszkow damy honorowej Katarzyny II cesarzowej Wszechrosji, Kraków 1982.

Radyszczew A., Podróż z Petersburga do Moskwy, Warszawa 1951.

Stendhal, Czerwone i czarne, Warszawa 1982.

Stendhal, Histoire de la peinture en Italie, Paris 1996.

Stendhal, Journal, w: Oeuvres intimes, t. I, Paris 1981.

II. Opracowania

Amacher K., Alexandre Ier dans l’historiographie russe de la seconde moitié du XIXe siècle, konferencja „Les premières Rencontres de l’Institut européen Est-Ouest”, Lyon, ENS NSH, 2–4 października 2004, http://russie-europe.ens-lsh.fr/article.php3?id_article=61.

Andriejewa L.A., Religija i własť w Rossii. Rieligioznyje i kwazirieligioznyje doktriny kak sposób legitymizacji polityczeskoj własći w Rossii, Moskwa 2001.

Andrusiewicz A., Cywilizacja rosyjska, Warszawa 2004–2009 (3 tomy).

Andrusiewicz A., Katarzyna Wielka. Prawda i mit, Warszawa 2012.

Anisimow Je.W., Dyba i knut, Moskwa 1999.

Arass D., La guillotine et l’imaginaire de la Terreur, Paris 1987.

Arendt H., Les origines du totalitarisme, Paris 2002.

Arendt H., Ravel Vernhagen, Paris 1986.

Askenazy S., Napoleon a Polska, Warszawa 1994.

Augustyn-Thierry A., Le tragédien de Napoléon François-Joseph Talma, Paris 1942.

Azatjan A.A., Historia poznania radzieckiej Azji, Warszawa 1979.

Baczko B., Człowiek i światopoglądy, Warszawa 1965.

Baczko B., Hiob, mój przyjaciel. Obietnice szczęścia i nieuchronność zła, Warszawa 2002.

- Baczko B., Jak wyjść z terroru. Termidor a Rewolucja, Gdańsk 2005.
- Baczko B., Lumières de l'utopie, Paris 1978.
- Baczko B., Rousseau: samotność i wspólnota, Warszawa 1964.
- Baldensperger F., Orientations étrangères chez Honoré de Balzac, Paris 1927.
- Balzac dans l'Empire russe. De la Russie à l'Ukraine, Paris 1993.
- Barbeau E.A., La Sainte Alliance, Genève 1954.
- Beauvois D., Les jésuites dans l'Empire russe 1772–1820, w: Revue du XVIIIe siècle, Paris 1978.
- Berelowitch W., Le grand siècle russe d'Alexandre Ier à Nicolas II, Paris 2005.
- Berelowitch W., Medvedkova O., Histoire de Saint-Pétersbourg, Paris 1996.
- Besançon A., Etre Russe au XIXe siècle, Paris 1974.
- Besançon A., La Russie est-elle européenne?, „Commentaire” 1999, nr 87.
<https://doi.org/10.3917/comm.087.0603>
- Besançon A., Les origines intellectuelles du léninisme, Paris 1977.
- Besançon A., Le tsarévitch immolé, Paris 1967.
- Besançon A., Święta Ruś, Warszawa 2012.
- Billington J.H., Ikona i topór. Historia kultury rosyjskiej, Kraków 2008.
- Bizancjum a renesansy. Dialog kultur, dziedzictwo antyku. Tradycja i współczesność, Warszawa 2012.
- Błachowska K., Narodziny imperium. Rozwój terytorialny państwa carów w ujęciu historyków rosyjskich XVIII i XIX wieku, Warszawa 2001.
- Błok A., Politiczeskaja literatura w Rossii i o Rossii, Warszawa 1884.
- Boehtlingk A., Der Waadtländer Fredrich Cæsar Laharpe, der Erzieher und Berater Alexanders I. von Russland, des Siegers über Napoleon I. und Anbahner der modernen Schweiz, Bern–Leipzig 1925.
- Boudou A., Stolica Święta a Rosja. Stosunki dyplomatyczne między nimi w XIX stuleciu, t. 1–2, Kraków 1928–1930.
- Broc N., La géographie des philosophes. Geographie et voyageurs français au XVIIIe siècle, Montpellier 1972.
- Broński M., Teksty i preteksty, Paryż 1981.
- Bruce Lincoln W., Mikołaj I, Warszawa 1988.
- Brückner A., Jana hr. Potockiego prace i zasługi naukowe, Warszawa 1911.
- Burkot S., Polskie podróżopisarstwo romantyczne, Warszawa 1988.
- Cadot M., La Russie dans la vie intellectuelle française (1839–1856), Paris 1967.
- Caillois R., Odpowiedzialność i styl, Warszawa 1967.
- Campagne en Russie. Sur les traces de Henri Beyle dit Stendhal, Paris 1995.

Camus A., Człowiek zbuntowany, Paryż 1958.

Carrère d'Encausse H., Catherine II, Paris 2002.

Carrère d'Encausse H., Le malheur russe. Essai sur le meurtre politique, Paris 1988.

Carrère d'Encausse H., L'empire d'Eurasie: une histoire de l'Empire russe de 1552 à nos jours, Paris 2005.

Cassirer E., Rousseau, Kant, Goethe, Gdańsk 2008.

Castera J., Histoire de Catherine II, impératrice de Russie, Paris, An VIII [1799] (3 tomy).

Catherine II et l'Europe, Paris 1997.

Cazacu M., Gilles de Rais, Paris 2012.

Chaunu P., La civilisation de l'Europe des Lumières, Paris 1984.

Chédieu de Robertson, Chateaubriand et Madame de Custine, Paris 1893.

Chołoniewski S., Obrazy z galerii życia mego, Lwów 1890.

Ciseri I., Le Romantisme, Paris 2004.

Confino M., Société et mentalités collectives en Russie sous l'Ancien Régime, Paris 1991.

Coquin F.-X., Des pères du peuple au père des peuples: la Russie de 1825 à 1929, Paris 1991.

Croce B., Histoire de l'Europe au XIXe siècle, Paris 1959.

Czubaty J., Księstwo Warszawskie (1807–1815), Warszawa 2011.
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323529644>

Czyżewski D., Hegel w Rosji, Paris 1939.

Danville F., La géographie des humanistes, Paris 1940.

Davies N., Boże igrzysko, Kraków 2001.

Davies N., Europa, Kraków 2001.

Davies N., Europa. Między Wschodem a Zachodem, Kraków 2007.

Denis A., La fortune littéraire et théâtrale de Kotzebue en France, Lille 1976.

Deroisin S., La vision de la Russie chez Madame de Staël et Custine, „Bulletin de langue et de littérature française”, Bruxelles 1957.

Diewiatow S., Żurawlewa J., Pałace Kremla, Warszawa 2004.

Dmytryshyn B., Modernization of Russia under Peter I and Catherine II, New York 1974.

Donnert E., Katharina II die Grosse (1729–1796, Kaiserin des Russischen Reiches), Regensburg 1998.

Donnert E., Russland im zeitalter der Aufklärung, Leipzig 1983.

Doré G., Histoire de la sainte Russie, Genève 1991.

Duchet M., Anthropologie et Histoire au siècle des Lumières, Paris 1971.

Dumas M., *Scientific Instruments of the Seventeenth and Eighteenth Centuries and their Makers*, London 1972.

Ejdelman N., Paweł I, Warszawa 1990.

Fabre J., Stanislas-Auguste Poniatowski et l'Europe des Lumières, Paris 1952.

Fejtő F., Józef II, Warszawa 1982.

Fiedotow G.P., Tri stolicy, w: *Sud'ba i grichi Rossii*, St.-Pietierburg 1991.

Forycki M., *Anarchia polska w myśli Oświecenia. Francuski obraz Rzeczypospolitej szlacheckiej u progu czasów stanisławowskich*, Poznań 2004.

Furet F., *Przeszłość pewnego złudzenia. Esej o idei komunistycznej w XX w.*, Warszawa 1996.

Gagarin J., *L'empereur Paul et le père Gruber*, Lyon 1879.

Gauthier Y., Garcia A., *L'exploration de la Sibérie*, Arles 1996.

Gaxotte P., *Frédéric II*, Paris 1938.

Gengembre G., *Balzac. Napoléon des lettres*, Paris 1992.

Gilliepie C.C., *Les frères Montgolfier et l'invention de l'aéronautique*, Arles 1989.

Głębocki H., *Kresy Imperium*, Kraków 2006.

Grass K., *Die russischen Sekten*, Leipzig 1907.

Grossman L., *Balzak w Rosji*, Moskwa 1937.

Grousset R., *L'empire des steppes*, Paris 1976.

Grudzińska-Gross I., *Piętno Rewolucji. Custine, Tocqueville i wyobraźnia romantyczna*, Warszawa 1995.

Gusdorf G., *Les sciences humaines et la pensée occidentale*, Paris 1966–1988 (13 tomów).

Gwynne G.E., *Madame de Staël et la Révolution française*, Paris 1969.

Handelsman M., *Pomiędzy Prusami a Rosją*, Warszawa 1922.

Hantraye J., *Les cosaques aux Champs-Élysées. L'occupation de la France après la chute de Napoléon*, Paris 2005.

Hazard P., *Myśl europejska w XVIII wieku od Monteskiusza do Lessinga*, Warszawa 1972.

Hédou J., *Jean Le Prince et son oeuvre*, Paris 1879.

Heller Michaił, *Historia imperium rosyjskiego*, Warszawa 2000.

Hellyer A., *Recherches sur Jean-Baptiste Le Prince (1734–1781)*, Paris–Sorbonne 1982.

Herling-Grudziński G., *De Custine wczoraj i dziś, „Kultura”* Paryż 1972.

Histoire de la littérature russe. Des origines aux Lumières, Paris 1992.

Histoire de la littérature russe. Le XIXe siècle, Paris 1996/2005.

- Huntington S.P., Zderzenie cywilizacji, Warszawa 2008.
- Ingerflom C. S., Le citoyen impossible. Les racines russes du léninisme, Paris 1988.
- Jabłonowski W., Dokoła Sfinksa. Studia o życiu i twórczości narodu rosyjskiego, Warszawa 1910.
- Jakowienko S., Jezuity w Rosji. „Zapiski” po historii Obszczestwa Isusa w carstwowanije Jekatieriny II, „Jewropejski Almanach. Istorija. Tradicyja. Kultura”, Moskwa 1991.
- Janion M., Niesamowita słowiańszczyzna, Kraków 2007.
- Janion M., Żmigrodzka M., Romantyzm i egzystencja, Gdańsk 2004.
- Jarblum I., Balzac et la femme étrangère, Paris 1930.
- Jasienica P., Polska anarchia, Warszawa 2008.
- Kennan G.F., The Marquis de Custine and his „Russia in 1839”, New Jersey 1971.
- Kłoczowski J., Polska–Europa, Gdańsk 2002.
- Kohn H., Le Panslavisme, son histoire et son idéologie, Paris 1963
- Kołąkowski L., Główne nurty marksizmu, Warszawa 2009.
- Kołąkowski L., S’ wiadomość religijna i więź kościelna, Warszawa 1965.
- Kondratieva T., Gouverner et nourrir: du pouvoir en Russie, XVIe–XXe siècles, Paris 2002.
- Koneczny F., Cywilizacja bizantyńska, Londyn 1973.
- Konopczyński W., Konfederacja barska, Warszawa 1936–1938 (2 tomy).
- Kornat M., Polska szkoła sowietologiczna 1930–1939, Kraków 2003.
- Korwin-Piotrowska S., Balzac et les monde slave. Madame Hanska et l’oeuvre balzacienne, Paris 1933.
- Kosim J., Przeciw Świętemu Przymierzu, Warszawa 1988.
- Krakowski E., Le comte Jean Potocki, Paris 1963.
- Kucharzewski J., L’Europe et le problème russo-polonais, Lausanne 1916.
- Kucharzewski J., Od białego caratu do czerwonego, Warszawa 1998 (7 tomów).
- Kuczyńska E., Syberia – największe więzienie świata (1815–1914), Warszawa 1991.
- Kukiel M., Wojna 1812 roku, Kraków 1937 (2 tomy).
- Lacoste Y., La géographie, ça sert, d’abord, à faire la guerre, Paris 1976.
- La culture française et les archives russes. Une image de l’Europe au XVIIIe siècle, Ferney–Voltaire 2004.
- Lappo-Danilevsky A., L’idée de l’état et son évolution en Russie depuis les troubles du XVIIe siècle jusqu’aux réformes du XVIIIe, w: Vinogradov P., Essays in Legal Theory, Oxford 1913.
- Lednicki W., Aleksander Puszkina. Studia, Kraków 1926.

Lednicki W., Przyjaciele Moskale, Kraków 1935.

Lejeune Ph., Le pacte autobiographique, Paris 1975.

Leontovitsch V., Geschichte des Liberalismus in Russland, Frankfurt 1974.

Leroy-Beaulieu A., L'Empire des tsars et les Russes, Paris 1990.

Lévi-Strauss C., Smutek tropików, Łódź 1992.

Liechtenhan F.-D., Astolphe de Custine. Voyageur et philosophe, Paris 1990.

Liechtenhan F.-D., La Russie entre en Europe: Elisabeth Ière et la succession d'Autriche, 1740–1750, Paris 1997.

Liechtenhan F.-D., Les trois christianismes et la Russie: les voyageurs occidentaux face à l'Eglise orthodoxe russe, XVe–XVIIIe siècles, Paris 2002.

Léontovitch V., Histoire du libéralisme en Russie, Paris 1986.

Les Français en Russie au siècle des Lumières, Paris 2011.

Ley F., Alexandre Ier et sa Sainte-Alliance, Paris 1975.

Ley F., La Russie. Paul de Krüdener et les soulèvements nationaux 1814–1858 (d'après de nombreux documents inédits), Paris 1971.

Ley F., Le Maréchal de Munich et la Russie au XVIIIe siècle, Paris 1957.

L'homme des Lumières. De Paris à Pétersbourg, Neapoli 1995.

L'Influence française en Russie au XVIIIe siècle, Paris 2004.

Lortholary A., Le mirage russe en France au XVIIIe siècle, Paris 1951.

Luciani G., Panslavisme et solidarité slave au XIXe siècle: La Société des Slaves unis, 1823–1825, Paris 1963.

Luppé A., Astolphe de Custine, Monaco 1957.

Łotman J., Rosja i znaki. Kultura szlachecka w wieku XVIII i na początku XIX, Gdańsk 1999.

Malia M., L'Occident et l'énigme russe. Du Cavalier de bronze au mausolée de Lénine, Paris 2003.

Malia M., Lokomotywy historii, Warszawa 2008.

Malia M., Russia under Western Eyes. From the Bronze Horseman to the Lenin Mausoleum, Harvard 1999.

Mandrou R., L'Europe absolutiste. Raison et raison d'Etat. 1649–1775, Paris 1977.

Markiewicz Z., Polsko-francuskie związki literackie, Warszawa 1986.

Massie R., Peter the Great, New York 1980.

Matyaszewski P., La philosophie de la société ou l'idée de l'unité humaine selon Joseph de Maistre, Lublin 2002.

Maugras G., Delphine de Sabran, marquise de Custine, Paris 1912.

- Mauzi R., L'idée du bonheur au XVIIIe siècle, Paris 1960.
- Mączak A., Życie codzienne w podróżach po Europie w XVI i XVII wieku, Warszawa 1980.
- Meissner H.-O., Die verschollenen Schiffe des Lapérouse, München 1984.
- Mélonio F., Alexis de Tocqueville, Paris 2006.
- Mervaud M., Roberti J.-C., Une infinie brutalité. L'image de la Russie dans la France des XVIe et XVIIe siècles, Paris 1991.
- Michel P., Un mythe romantique – Les Barbares (1789–1848), Lyon 1981.
- Miltchina V., Ospovat A., Le cabinet de Saint-Pétersbourg face au marquis de Custine: une réfutation inédite de «La Russie en 1839», „Le Romantisme” 1996, nr 92.
<https://doi.org/10.3406/roman.1996.4261>
- Miłosz Cz., Rosja, Warszawa 2011 (2 tomy).
- Miquel B., Joseph de Maistre. Un philosophe à la cour du tsar, Paris 2000.
- Monglond A., Pèlerinages romantiques, Paris 1968.
- Montclos B., Les Russes à Paris au XIXe siècles, Paris 1996.
- Montefiore S., Potiomkin. Książę książąt, Warszawa 2000.
- Muehlenbeck E., Etude sur les origines de la Sainte Alliance, Paris 1887.
- Muhlstein A., Napoléon à Moscou, Paris 2007.
- Mund S., Orbis russiarum. Genèse et développement de la représentation du modne «russe» en Occident à la Renaissance, Genève 2003.
- Nicolas Mikhaïlovitch de Russie, Le comte Paul Stroganov, Paris 1905 (2 tomy).
- Nietzsche F., La généalogie de la morale, Paris 1964.
- Nolde B., La formation de l'Empire russe: études, notes et documents, Paris 1952–1953 (2 tomy).
- Nowak A., Jak rozbić rosyjskie imperium? Idee polskiej polityki wschodniej (1733–1921), Kraków 1999.
- Nowak A., Polacy, Rosjanie i biesy, Kraków 1998.
- Nowak A., Polska i trzy Rosje, Kraków 2001.
- Opacki Z., Bóg zawłaszczony. Prawosławie w ideologii i polityce państwa rosyjskiego w XIX wieku, w: *Naród i religia*, Gdańsk 1994.
- Opacki Z., W kręgu Polski, Rosji i Słowiańszczyzny: myśli i działalność społeczno-polityczna Mariana Zdziechowskiego do 1914 roku, Gdańsk 1996.
- Outram D., Panorama Oświecenia, Warszawa 2008.
- Ozouf M., Święto rewolucyjne 1789–1799, Warszawa 2008.
- Paszkiewicz H., Jagiellonowie a Moskwa, Warszawa 1933.
- Pawłowski A., Idea Kościoła w ujęciu rosyjskiej teologii i historiozofii, Warszawa 1935.

Pichois C., «La Russie en 1839» jugée par un Allemand, „Revue de littérature comparée”, Paris 1952.

Piekarskij P., Istorija Rossijskoj Akademii, Sankt Petersburg 1870–1873 (2 tomy).

Pierling P., La Russie et le Saint-Siège. Etudes diplomatiques, Paris 1897–1912 (5 tomów).

Pierrot R., Eve de Balzac, Paris 1999.

Pierrot R., Honoré de Balzac, Paris 1994.

Pipes R., Rosja carów, Warszawa 2006.

Pipes R., Rosyjski konserwatyzm i jego krytycy. Studium kultury politycznej, Kraków 2005.

Pipes R., Własność a wolność, Warszawa 2000.

Pisarz i religia. Od Awwakuma do Sołżenicyna, Łódź 1994.

Pomeau R., L’Europe des Lumières. Cosmopolitisme et unité européenne au XVIIIe siècle, Genève 1981.

Pommier E., L’Art de la liberté. Doctrines et débats de la Révolution française, Paris 1991.

Pomorski A., Duchowy proletariusz. Lamarkizm społeczny w Rosji, Warszawa 1996.

Quénet Ch., Tchaadaïev et «Les Lettres Philosophiques». Contributions à l’étude du mouvement des idées en Russie, Paris 1931.

Raeff M., Comprendre l’ancien régime russe. Etat et société en Russie impériale. Essai d’interprétation, Paris 1982.

Raeff M., Politique et culture en Russie 18e–20e siècles, Paris 1996.

Razumovsky M., Razumowsky. Rodzina na carskim dworze 1730–1815, Warszawa 2005.

Réau L., L’art russe de Pierre le Grand à nos jours, Paris 1922.

Réau L., La gravure d’illustration, Paris et Bruxelles 1928.

Réau L., Les relations artistiques entre la France et la Russie, Paris 1925.

Regards sur l’indomptable Europe du Centre-Est du XVIIIe siècle à nos jours, Lille 1993.

Rialand M.-R., L’Alcool et les Russes, Paris 1989.

Robien G., Alexis de Tocqueville, Paris 2000.

Rosset F., Drzewo Kraków. Mit polski w literaturze francuskiej 1573–1896, Kraków 1997.

Rosset F., Triaire D., Jan Potocki. Biografia, Warszawa 2006.

Rosset F., Triaire D., Z Warszawy do Saragossy. Jan Potocki i jego dzieło, Warszawa 2005.

Rossija i Francja XVIII–XX wieka, Moskwa 2001.

Rotfeld A.D., Myśli o Rosji... i nie tylko, Warszawa 2012.

Rothenberg G., Atlas des guerres napoléoniennes, Paris 2000.

Schiltz V., Histoire de Kourganès. La découverte de l’or des Scythes, Paris 1991.

Serczyk W.A., Iwan Groźny, Londyn 2006.

Serczyk W.A., Katarzyna II, Wrocław 1983.

Serczyk W.A., Piotr I Wielki, Wrocław 1990.

Serczyk W.A., Poczet władców Rosji, Londyn 1992.

Sibériana 1983, Paris 1983.

Skwronek J., Adam Jerzy Czartoryski (1770–1861), Warszawa 1994.

Soloviev A.V., Bizance et la formation de l'Etat russe: recueil d'études, London 1992.

Sorel A., Kwestia wschodnia w XVIII wieku, Warszawa 1981.

Spenglé J.E., Madame Vernhagen von Ense, histoire d'un salon romantique en Allemagne, Paris 1910.

Starobinski J., 1789. Les emblèmes de la raison, Paris 1979.

Stasik F., Adam Gurowski (1805–1866), Warszawa 1977.

Stołowicz L., Historia filozofii rosyjskiej, Gdańsk 2008.

Szacki J., Dylematy historiografii idei, Warszawa 1991.

Szacki J., Kontrrewolucyjne paradoksy, Warszawa 1965.

Szacki J., Spotkania z utopią, Warszawa 1980.

Szücs J., Trzy Europy, Lublin 1995.

Śliwowska W., Rosja–Europa od końca XVIII w. do lat osiemdziesiątych XIX w., w: Dziesięć wieków Europy. Studia z dziejów kontynentu, Warszawa 1983.

Śliwowska W., W kręgu poprzedników Hercena, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1971.

Tarn J.-F., Le marquis de Custine, Paris 1985.

Tazbir J., Polacy na Kremlu i inne historyje, Warszawa 2005.

Tazbir J., Polska przedmurzem Europy, Warszawa 2004.

Tazbir J., Polskie przedmurze chrześcijańskiej Europy. Mity a rzeczywistość historyczna, Warszawa 1986.

Todorov T., La peur des barbares. Au-delà du choc des civilisations, Paris 2008.

Tourneux J.M., Diderot et Catherine II, Paris 1899.

Triomphe R., Joseph de Maistre, Genève 1968.

Uspiński B., Żywot W., Car i bóg, Warszawa 1992.

Viatte A., Les sources occultes du romantisme, Paris 1979 (2 tomy).

Vincent-Buffault A., Histoire des larmes au XVIIIe–XIXe siècles, Paris 1986.

Vodoff V., Autour du mythe de la Sainte Russie: christianisme, pouvoir et société chez les slaves orientaux (Xe–XVIIe siècles), Paris 2003.

Walicki A., Marksizm i skok do królestwa wolności. Dzieje komunistycznej utopii, Warszawa 1996.

Walicki A., Naród, nacjonalizm, patriotyzm, Kraków 2009.

Walicki A., Osobowość a historia. Studia z dziejów literatury i myśli rosyjskiej, Warszawa 1959.

Walicki A., Rosja, katolicyzm i sprawa polska, Warszawa 2002.

Walicki A., Rosyjska filozofia i myśl społeczna, Warszawa 1973.

Walicki A., Trzy patriotyzmy, Warszawa 1991.

Walicki A., W kręgu konserwatywnej utopii, Warszawa 1964.

Walicki A., Zarys myśli rosyjskiej, Kraków 2005.

Waliszewski K., Ivan le Terrible, Paris 1930.

Waliszewski K., Le berceau d'une dynastie. Les premiers Romanov 1613–1682, Paris 1909.

Waliszewski K., Le fils de la Grande Catherine Paul Ier, Paris 1912.

Waliszewski K., Le règne d'Alexandre Ier, Paris 1923.

Waliszewski K., Le roman d'une Impératrice Catherine II de Russie, Paris 1929.

Waliszewski K., Pierre le Grand, Paris 1897.

Wandal A., Napoleon I i Aleksandr I, S-Pietierburg 1910.

Wawrykowa M., Ruch studencki w Niemczech 1815–1825, Warszawa 1969.

Weintraub W., Poeta i prorok. Recz o profetyzmie Mickiewicza, Warszawa 1982.

Wierzbicki A., Piotr I Wielki w świetle biografów angielskich XVIII i XIX wieku, Londyn 1983.

Witkowska A., Przybylski R., Romantyzm, Warszawa 2001.

Woolf H., Les astronomes français, le passage de Vénus et la diffusion de la science au XVIIIe siècle, Paris 1962.

Zahorski A., Spór o Napoleona we Francji i w Polsce, Warszawa 1974.

Zahorski A., Z dziejów legendy napoleońskiej w Polsce, Warszawa 1971.

Zamoyski A., 1812. Wojna z Rosją, Warszawa 2008.

Zarys dziejów filozofii polskiej 1815–1918, Warszawa 1986.

Zdziechowski M., Europa, Rosja, Azja. Szkice polityczno-literackie, Wilno 1923.

Zdziechowski M., Wybór pism, Kraków 1993.

Zdziechowski M., Z dziejów ideologii politycznej rosyjskiej. Piotr Czaadajew, „Świat Słowiański”, t. 1, Kraków 1914.

Zwang A., De la Russie de Catherine II à la Russie d'aujourd'hui: 1762–début du XXIe siècle, Paris 2005.